

**วิเคราะห์สถานการณ์ตามเกณฑ์สถานที่ทำงานน่าอยู่ นำทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต
และความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for Life)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖
ศูนย์อนามัยกลุ่มชาติพันธุ์ ชายขอบ และแรงงานข้ามชาติ**

๑. การวิเคราะห์ผลลัพธ์ และผลผลิตระดับ Trends

กรมอนามัย มีการดำเนินการพัฒนาสถานที่ทำงานน่าอยู่ นำทำงาน ครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ในด้านการส่งเสริมสุขภาพ อนามัยสิ่งแวดล้อม อาชีวอนามัยและความปลอดภัย เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มวัยทำงานได้ปฏิบัติงานในสถานที่ที่ถูกสุขลักษณะ มีความปลอดภัย และมีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่เหมาะสม ให้แก่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานีตำรวจ สำนักงานเอกชน บริษัท และสถานประกอบการ และยังคงได้ดำเนินการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ในปี ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ กรมอนามัยได้พัฒนาสถานที่ทำงานน่าอยู่ นำทำงาน อย่างต่อเนื่อง โดยพัฒนาหน่วยงานในกรมอนามัยให้เป็นสถานที่ที่ทำงานน่าอยู่ นำทำงาน ตามเกณฑ์ “สะอาด ปลอดภัย สิ่งแวดล้อมดี มีชีวิตชีวา” เพื่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานของแต่ละหน่วยงานให้ดีขึ้น และรวมไปถึงการพัฒนาให้ครอบคลุมถึงส่วนกลางและภูมิภาค

ในปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐ สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อมร่วมกับคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ดำเนินการรวบรวม และประมวลผลข้อมูล รวมถึงการกำหนดมาตรฐาน “การดำเนินงานสถานที่ทำงานน่าอยู่ นำทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for Life)” และนำไปทดลองใช้กับพื้นที่ของ ๔ หน่วยงาน ได้แก่ ศูนย์อนามัยที่ ๒ พิษณุโลก ศูนย์อนามัยที่ ๓ นครสวรรค์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุทัยธานี พบว่า แนวทางการดำเนินงานพัฒนาสถานที่ทำงานน่าอยู่ นำทำงานฯ สามารถนำไปใช้ได้กับทุกกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชน เป็นต้น ตามความสมัครใจของแต่ละหน่วยงานที่ประสงค์เข้าร่วมโครงการ

รูปที่ ๑ เปรียบเทียบการดำเนินงาน ปี ๔๓/๕๓ และ ปี ๖๐
ที่มา : สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

ในปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๒ กรมอนามัยได้ชี้แจงแนวทางการดำเนินงานสถานที่ทำงาน นำอยู่ นำทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for Life) รวมถึงให้ความรู้ ความเข้าใจเกณฑ์การประเมิน วิธีการประเมิน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการตรวจประเมิน สถานที่ทำงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในปี ๒๕๖๓ กรมอนามัยได้มุ่งเน้นในด้าน Healthy Workplace แต่ยังคงมีนโยบาย Green and Clean Hospital ให้แก่สถานพยาบาลต่างๆให้ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ในส่วนขององค์กรแห่งความสุข ในปี ๒๕๖๓ นั้น ได้มุ่งเน้นการดำเนินการสู่การเป็นองค์กรสร้างสุขใน ๓ มิติ ประกอบด้วย มิติที่ ๑ บุคลากรในองค์กรมีสุขภาพดี (Happy Body) มิติที่ ๒ การจัดการข้อมูลและความรู้ (Data Management & Knowledge Management) มิติที่ ๓ ความผูกพันต่อองค์กร

และในปี ๒๕๖๔ นี้ กรมอนามัยได้กำหนด “การดำเนินงานสถานที่ทำงาน นำอยู่ นำทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for Life) เข้ามาในตัวชี้วัดที่ ๒.๒ ระดับความสำเร็จของการพัฒนาองค์กรแห่งความสุขที่มีคุณภาพ โดยกรมอนามัยมุ่งเน้นให้แต่ละหน่วยงาน ดำเนินการตามนโยบายสถานที่ทำงานนำอยู่ นำทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิตและมีความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for life) และใช้ เกณฑ์ การดำเนินงานสถานที่ ทำงาน นำ อยู่ นำทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิตและมีความสุขของคนทำงาน เป็นเกณฑ์ประเมินคุณภาพองค์กรแห่งความสุข

แนวนโยบายการดำเนินงานองค์กรแห่งความสุข ปี ๒๕๖๖

เนื่องจากนโยบายที่กรมอนามัยได้ให้มุ่งเน้นให้แต่ละหน่วยงานดำเนินการตามนโยบายสถานที่ทำงาน นำอยู่ นำทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิตและมีความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for life) และใช้เกณฑ์การดำเนินงานสถานที่ทำงานนำอยู่ นำทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิตและมีความสุขของคนทำงาน เป็นเกณฑ์ประเมินคุณภาพองค์กรแห่งความสุข

ซึ่งการพัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งความสุขที่มีคุณภาพได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยหลักการ ๓ ประการคือ ๑) คนทำงานมีความสุข (Happy People) การจัดสมดุลชีวิตในการทำงานได้อย่างมีอาชีพ มีศีลธรรมอันดีงาม และเอื้ออาทรต่อตนเองและผู้อื่น ๒) ที่ทำงานนำอยู่ (Happy Workplace) ที่ทำงานมีความปลอดภัย ดูแลความสุขในการทำงานของบุคลากรให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการอยู่ร่วมกัน และมีการพัฒนาร่วมกัน และ ๓) การทำงานเป็นทีม (Happy Teamwork)

ในการนี้ศูนย์ฯ จึงได้ดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว โดยมีการมุ่งเน้นไปที่การจัดเตรียมสถานที่ทำงาน ให้สะอาด ปลอดภัย และมีสภาพแวดล้อมที่ดี เป็นอันดับแรก โดยการจัดการภายในสำนักงานนั้น ได้ทำการจัดประชุมเพื่อชี้แจงถึงนโยบายแก่คณะทำงาน วางแผนพัฒนาหน่วยงาน ซึ่งในขณะนี้ทางศูนย์อยู่ระหว่างดำเนินการปรับปรุงสถานที่ที่บกพร่อง และยังคงดำเนินการไม่เสร็จเสร็จสิ้น และคาดว่าเมื่อมีการปรับปรุง ตกแต่ง สถานที่ให้เป็นระเบียบเรียบร้อยแล้ว ทางศูนย์ฯ จะดำเนินการดูแล บำรุง รักษา ให้สำนักงาน และสภาพแวดล้อมในหน่วยงานให้สวยงามอยู่เสมอ อันนำมาสู่ความสุขในการทำงานของบุคลากร และให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการอยู่ร่วมกัน และมีการพัฒนาร่วมกัน

๒. การวิเคราะห์ผลลัพธ์ และผลผลิตระดับ Level

ในการนี้ศูนย์อนามัยกลุ่มชาติพันธุ์ ชายขอบ และแรงงานข้ามชาติ ได้การดำเนินการตรวจประเมินสถานที่ทำงาน น้าอยู่ น้าทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for Life) ของประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖ โดยมีการประเมินเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ การตรวจประเมินเกณฑ์การดำเนินงาน ๕ ส.

ส่วนที่ ๒ การตรวจประเมินสถานที่ทำงานน้าอยู่ น้าทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของคนทำงาน ซึ่งได้ผลการตรวจประเมินดังนี้

(๑) การตรวจประเมินเกณฑ์การดำเนินงาน ๕ ส.

การตรวจประเมินตนเองตามเกณฑ์การดำเนินงาน ๕ ส. ของศูนย์ฯ ในภาพรวม จากเกณฑ์ทั้งหมด ๔๓ ข้อ คะแนนเต็ม ๐.๕ คะแนน มีการดำเนินการตรงตามหลัก ๕ ส ทั้งหมด ๓๘ ข้อ ได้ ๐.๓ คะแนน คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๓๗

ตารางที่ ๑ ผลการประเมินฯ ๕ ส. จำแนกตามประเด็น

ที่	ประเด็น	เกณฑ์ประเมิน (คะแนน)	ผลการประเมิน (คะแนน)	ร้อยละ
๑.	ป้ายบอร์ดและบอร์ดประชาสัมพันธ์ต่างๆ	๔	๓	๗๕.๐๐
๒.	โต๊ะทำงานหรือพื้นที่บริเวณโต๊ะทำงาน	๔	๔	๑๐๐
๓.	อุปกรณ์สำนักงาน	๑	๑	๑๐๐
๔.	ตู้เก็บเอกสาร/ตู้เก็บของ	๔	๔	๑๐๐
๕.	มุมรับประทานอาหาร	๑	๑	๑๐๐
๖.	พื้นที่พักผ่อน/สวนหย่อม	๓	๓	๑๐๐
๗.	ทางหนีไฟ	๒	๒	๑๐๐
๘.	ถังขยะ	๓	๓	๑๐๐
	รวม	๒๒	๒๑	๙๕.๔๕

เมื่อจำแนกตามประเด็นการดำเนินงาน ๕ ส. พบว่า ศูนย์ฯ มีการดำเนินงานตรงตามเกณฑ์ครบถ้วนจำนวน ๖ ประเด็น ได้แก่ โต๊ะทำงานหรือพื้นที่บริเวณโต๊ะทำงาน อุปกรณ์สำนักงาน ตู้เก็บเอกสาร/ตู้เก็บของ มุมรับประทานอาหาร พื้นที่พักผ่อน/สวนหย่อม ทางหนีไฟและถังขยะ มีมาตรการประหยัดพลังงานที่ชัดเจน และบุคลากรมีความเข้าใจและปฏิบัติตามหลัก ๕ ส. มีการดำเนินการไม่ตรงเกณฑ์ ๑ ข้อ จำนวน ๑ ประเด็น ได้แก่ ป้ายบอร์ดและบอร์ดประชาสัมพันธ์ต่างๆ

(๒) การตรวจประเมินสถานที่ทำงานน้าอยู่ น้าทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของคนทำงาน

การตรวจประเมินตนเองตามเกณฑ์การประเมินสถานที่ทำงานน้าอยู่ น้าทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for Life) ของศูนย์ฯ ในภาพรวม จากเกณฑ์ทั้งหมด ๔๒ ข้อ คะแนนเต็ม ๑.๓ คะแนน ผ่านการประเมินจำนวน ๓๗ ข้อ ได้ ๑.๐๗๕ คะแนน คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๐๙

ตารางที่ ๒ ผลการประเมินฯ HWP จำแนกตามเกณฑ์

ส่วนที่	เกณฑ์พิจารณา	เกณฑ์ประเมิน(คะแนน)	ผลการประเมิน(คะแนน)	ร้อยละ
ส่วนที่ ๑	การสนับสนุนองค์กรและการมีส่วนร่วม	๕	๕	๑๐๐
ส่วนที่ ๒	เกณฑ์สะอาด ปลอดภัย มีชีวิตชีวา สมดุลชีวิต และประหยัดพลังงาน			
๑	เกณฑ์สะอาด	๘	๗	๘๗.๕๐
๓	เกณฑ์ปลอดภัย	๑๗	๑๗	๑๐๐
๔	เกณฑ์มีชีวิตชีวาและสมดุลชีวิตระดับพื้นฐาน	๕	๕	๑๐๐
๕	เกณฑ์ประหยัดพลังงาน และ ลดการใช้ทรัพยากร”	๓	๓	๑๐๐
	รวม	๓๘	๓๗	๙๗.๓๗

เมื่อจำแนกตามเกณฑ์พิจารณา พบว่า ศูนย์ฯ มีการดำเนินการผ่านเกณฑ์ประเมินครบถ้วน จำนวน จำนวน ๑ ส่วน ๒ เกณฑ์ ได้แก่ ส่วนที่ ๑ การสนับสนุนองค์กรและการมีส่วนร่วม และ ๒ เกณฑ์ ได้แก่ เกณฑ์ปลอดภัย เกณฑ์มีชีวิตชีวาและสมดุลชีวิตระดับพื้นฐาน และ เกณฑ์ประหยัดพลังงานและลดการใช้ทรัพยากร ไม่ผ่านเกณฑ์ ๑ ข้อ จำนวน ๑ เกณฑ์ ได้แก่ เกณฑ์สะอาด

จากข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า ในการประเมินตามเกณฑ์สถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for Life) ทั้ง ๒ ส่วน ในครั้งนี้ ในส่วนที่ ๑ การประเมินเกณฑ์การดำเนินงาน ๕ ส. ยังไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ๒๒ คะแนน แต่ศูนย์ฯ ประเมินได้ ๒๑ คะแนน และในส่วนที่ ๒ การประเมินสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของคนทำงาน ซึ่งประกอบด้วย ๒ ส่วนย่อย ศูนย์ฯ ประเมินผ่านเกณฑ์เพียง ๑ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๒ เกณฑ์สะอาด ปลอดภัย และมีชีวิตชีวา สมดุลชีวิต และประหยัดพลังงาน แต่ยังไม่ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ส่วนที่ ๑ การสนับสนุนองค์กรและการมีส่วนร่วม กล่าวคือ ต้องประเมินผ่านทุกเกณฑ์ในส่วนที่ ๒ หรือได้คะแนนรวมการประเมินครบ ๓๘ คะแนน

ทั้งนี้ การประเมินตนเองครั้งนี้ เป็นการประเมินเกี่ยวกับเรื่องสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for Life) เป็นการทบทวนการดำเนินงานเพื่อหาจุดที่ยังไม่ได้รับปรับปรุง หากหลังการประเมินครั้งนี้ ทางศูนย์ฯ จะดำเนินการแก้ไขปรับปรุง และพัฒนาให้สถานที่ดีขึ้น ให้ตรงตามเกณฑ์สถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for Life) ต่อไป

๓. ข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (HWP)

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องสถานที่ทำงานน่าอยู่ น่าทำงาน เสริมสร้างคุณภาพชีวิต และความสุขของคนทำงาน (Healthy Workplace Happy for Life) คือ บุคลากรภายในหน่วยงานทุกระดับ มีข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ดังนี้

๓.๑ เกณฑ์การประเมิน ๕ ส.

ประเด็นที่ ๑ ป้ายและบอร์ดประชาสัมพันธ์

๑) ป้ายชื่อส่วนตัว เนื่องจากมีบุคลากรโอน/ย้าย เกษียณอายุ และบรรจุใหม่ ข้อมูลยังไม่ได้รับการปรับปรุง

๒) ป้ายบอกสถานที่ต่างๆในศูนย์ มีไม่ครบและไม่เป็นปัจจุบัน ควรมีการจัดทำใหม่ให้เป็นปัจจุบัน

๓) การจัดทำป้ายพื้นที่ต่างระดับ ดิ่ง/ผลัก ระวางชน ให้ครอบคลุม และบริเวณลัดดับเพลิง ควรเปลี่ยนป้ายวิธีใช้ให้ชัดเจน

๓.๒ เกณฑ์การประเมิน HWP

ส่วนที่ ๑ การสนับสนุนขององค์กรและการมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน

-

ส่วนที่ ๒ เกณฑ์สะอาด ปลอดภัย มีชีวิตชีวา สมดุลชีวิต และประหยัดพลังงาน

เกณฑ์สะอาด

๑) ควรมีการขีดสีตีเส้น กำหนดบริเวณติดตั้งเครื่องจักร อุปกรณ์และเส้นทางเดิน

๒) ควรมีแผนผัง แผนที่ของสถานที่ทำงานที่เป็นสัดส่วนชัดเจน

๓) ควรทำการซ่อมหน้าต่าง ประตู ที่ชำรุด

๔) ควรทำความสะอาดให้ภายในสำนักงาน ไม่มีฝุ่นผง ไม่มีเศษขยะ

๕) ควรมีการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุงลาย

เกณฑ์ความปลอดภัย

ควรดูแลความปลอดภัย เรียบร้อย ของอุปกรณ์ เครื่องใช้ส่วนกลาง หลังการใช้งานทุกครั้ง

เกณฑ์สิ่งแวดล้อมดี

ควรมีการตรวจสอบแสงสว่างในอาคาร

เกณฑ์มีชีวิตชีวา และสมดุลชีวิต ระดับพื้นฐาน

ควรมีห้องหรืออุปกรณ์ปฐมพยาบาล